

## דמויות מופת בגטו ורשה

### מטרות

- התלמידים יכירו דמויות מופת מגטו ורשה.
- למידה מקוונת של היסטוריה בדרך חווייתית ומהנה.

### רקע כללי

גטו ורשה היה הגטו הגדול ביותר. בשיא היו בו קרוב לחצי מיליון אנשים. התנאים בגטו היו מחפירים, רעב ומחלות היו מנת חלקם של רוב התושבים בגטו. כ- 80,000 אנשים מתו כתוצאה מתנאי החיים, עוד בטרם האקציות. בגטו פעלו ארגונים פוליטיים, תנועות נוער, ארגוני עזרה יהודיים והייתה גם עיתונות מחתרת ענפה.

ביולי 1942 התבצע בגטו הגירוש הגדול או "האקציה הגדולה", במסגרתה גורשו מהגטו למחנות שונים כ- 300,000 אנשים. בגטו נותרו כמה עשרות אלפי אנשים. באפריל 1943 נכנסו הגרמנים לגטו במטרה לחסלו, אך יהודי הגטו פתחו במרד. שני ארגוני מחתרת תקפו את הכוחות הגרמניים שנכנסו לגטו. היו אלו אנשי "הארגון היהודי הלוחם", שהיה ארגון המרי הגדול בגטו, ובמקביל אליו פעל גם "הארגון הצבאי היהודי". נוסף על פעילות הארגונים הייתה גם "לחימת הבונקרים" של יהודי הגטו. מי שיכלו, לחמו במעט האמצעים שברשותם, ואחרים הסתתרו וסירבו להיענות לקריאות הגרמנים. רק לאחר חודש ימים הצליחו הגרמנים להכריז שהכניעו את הגטו. היה זה סופו של גטו ורשה.

## מהלך

### 1. פתיחה:

נלמד היום על חמש דמויות מופת מגטו ורשה. נעשה זאת בלימוד עצמי בשילוב עם חידון מקוון שנעשה כולנו יחד.

### 2. חידון דמויות המופת.

- הסבר על הפעילות (שקופיות 1-3)
- רקע על גטו ורשה ועל חמשת הדמויות שבהן יעסוק החידון (שקופיות 4-8)
- חלוקת התלמידים/ות לקבוצות. מקציבים לקבוצות 10 דקות לחקור כמה שיותר על חמש הדמויות. (שמות הדמויות מופיעים שוב בשקופית 9). ניתן להפעיל את הטיימר שמופיע בשקופית. בתום 10 הדקות נחזור לחידון.
- הקבוצות יכולות לפתוח, כל קבוצה בנפרד, שיחה ב- face time (שיחת וידאו בוואטסאפ) או פשוט להחליט מי בקבוצה יחקור/תחקור על איזו דמות.
- בחידון עצמו (שקופיות 10-40), בכל שקופית ישנה חידה שהתשובה שלה היא אחת מהדמויות שלמדו עליהן. התלמיד/ה הראשון/ה שיגידו שיודעים/ות את התשובה, יקבלו את הרשות לענות. אם צדקו, הקבוצה שלו/ה תקבל נקודה.
- אחרי לחיצה של המורה על אחת הדמויות תופיע שקופית שאומרת האם התשובה נכונה או לא.
- על מנת לעבור לשאלה הבאה כל מה שצריך לעשות הוא ללחוץ על המקש השמאלי בעכבר.
- אם הופיעה השקופית של התשובה השגויה, יש באפשרותך שתי אפשרויות: בפינה הימנית התחתונה של השקופית יש שני מקשים. הראשון, "חזרה", יחזיר לאותה השאלה וניתן לתת לקבוצה אחרת הזדמנות לענות על השאלה. השני, "המשך" יעביר לשאלה הבאה.

### 3. סיכום

- איזו מהדמויות סקרנה / הרשימה אתכם, ומדוע?
- מה ניתן ללמוד מפעולתן של דמויות אלו על כוחם של בני אדם להשפיע על המציאות סביבם?

## שאלות ותשובות במצגת

- שאלה לדוגמא: מי היה/תה פעילה/ה ומובילה/ה מרכזית/ת בעזרה הסוציאלית העצמית בגטו ורשה? (עמנואל רינגלבלום)
- מי מהדמויות עשתה עליה לארץ לקיבוץ עין חרוד? (סטפה וילצ'ינסקה)
- מי בתור ילד/ה, גנבו אוכל בצד הארי והביאו למשפחה שלהם/ן בגטו? (יורק פלונסקי)
- מי אמר/ה: "חלום חיי קם והיה. זכיתי לראות הגנה יהודית בגטו בכל גדולתה ותפארתה."? (מרדכי אנילביץ')
- על מי מהדמויות היה ידוע שבתור ילד/ה ונערה/ה פחד/ה מהחושך ומכלבים? (טוסיה אלטמן)
- מי נשאה/ה על גופה/ה נשק, עיתונים ופרטי מידע בין הגטאות השונים בצורה יום-יומית? (טוסיה אלטמן)
- בזכות פועלה/ה של מי אנחנו יודעים היום הרבה על מה שהתרחש בגטו ורשה? (עמנואל רינגלבלום)
- מי שרד/ה את השואה ובמשך שנים רבות נפגש עם תלמידים שהגיעו למכון מורשת? (יורק פלונסקי)
- מי הלך/ה ביחד עם ילדי בית היתומים אל מותו/ה? (סטפה וילצ'ינסקה)
- מי מצאה/ה את מותו/ה בגטו ברחוב מילא 18? (מרדכי אנילביץ')

## מומלץ להיעזר בסרטונים הבאים

<https://www.youtube.com/watch?v=9OfZgsem5gg&t=750s> : מרדכי אנילביץ'

<https://www.youtube.com/watch?v=Ip81jXO5LK4> : טוסיה אלטמן

<https://www.youtube.com/watch?v=s9d8SID7a5U&t=28s> : סטפה וילצ'ינסקה

<https://www.youtube.com/watch?v=LxlbPYIRnZs> : יורק פלונסקי

<https://www.youtube.com/watch?v=CaGFwf5yV10> : עמנואל רינגלבלום